

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli d. 3 April 1868, kl. 1 e. m.

Memorial, med förslag till ansvarighetslagar för Riksdagens Fullmäktige i Riksbanken samt för ledamöterna i Styrelserna för Riksbankens lånekontor i orterna.

Sedan Kongl. Maj:t i nådig Skrifvelse af den 31 December 1867, N:o 5, tillkännagifvit, det Kongl. Maj:t funnit sig förhindrad att utfärda de af sist församlade Riksdag för dess del antagna förändrade ansvarighetslagar dels för Riksdagens Fullmäktige i Riksbanken, dels för ledamöterna i Styrelserna öfver Riksbankens lånekontor i orterna, har Banko-Utskottet vid nuvarande riksdag, för förnyad pröfning af dessa ämnen, begärt sammanträde med Lag-Utskottet, jemlikt 47 § Riksdags-ordningen; hvadan sålunda sammansatt Utskott har att i fråga om berörda ämne till Riksdagen afgifva förslag.

Utskottet har härvid till en början tagit i betraktande, huruvida särskilda ansvarighetslagar för ofvan nämnde, af Riksdagen utsedde förtroendemän må anses numera vara behöfliga.

Allmänna strafflagen innehåller nemligen uti 25 kap. om brott af embetsman, jemte straffbestämmelser för särskilda embetsbrott, tillika i 16 §: »Begår embetsman uppsåtligen, på annat sätt, än förut sagdt är, förbrytelse i sitt embete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning af allmän eller enskild rätt eller säkerhet, eller underlåter embetsman uppsåtligen, i afsigt som sagdt är, sin embetspligt; varde afsatt och, om brottet det förtjenar, tillika förklarad ovärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas: var det af förhastande, som embetsmannen sig förgick, och kom deraf ingen eller ringa skada; då må till böter eller mistning af embete på viss tid dömas;»

och i § 17: »Visar embetsman vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt embete, och är ej särskildt ansvar derå satt; straffes

med böter eller mistning af embetet på viss tid. Äro omständigheterna synnerligen försvarande; må till afsättning dömas.»

Och då de fel och förbrytelser, för hvilka i §§ 1, 2, 3, 4, 5 och 7 af hittills gällande ansvarighetslag för Fullmäktige i Riksbanken af den 1 Mars 1864, samt i §§ 1, 2 och 4 af ansvarighetslagen utaf samma dag för styrelseledamöterna för lånekontoren i orterna, ansvar är särskildt stadgadt, synas vara af sådan beskaffenhet, att allmänna lagens förenämnda ansvarsbestämmelser kunna jemväl derå tillämpas, samt den påföljd utaf afdrag å arfvodet för obehörigt uteblifvande från sammanträde, som 6 § af ansvarighetslagen för Bankofullmäktige och 3 § af ansvarighetslagen för styrelseledamöterna vid lånekontoren bestämmer, såvidt densamma må anses erforderlig, lämpligast får sitt rum i reglemente för förvaltningen af dessa inrättningar, skulle alltså särskilda ansvarighetslagar icke vara erforderliga, såvida icke det kunde anses tvifvelaktigt, huruvida föreskriften i 22 § af 25 kap. strafflagen, angående de i samma kap. meddelade ansvarsbestämmelsers tillämpning jemväl i afseende på andra än Statens embetsmän, må antagas gälla äfven nu omnämnde, af Riksdagen utsedde funktionärer. Af denna anledning och då Utskottet anser den i hittills gällande ansvarighetslagar omfattade åsigt, att Fullmäktiges och styrelseledamöters fel och förbrytelser i utöfningen af deras befattningar vore att anse såsom fel af syssloman mot hufvudman, böra öfvergifvas, torde det vara behöfligt att i särskilda ansvarighetslagar intaga stadganden in yss omförmälda syftning; hvarjemte i samma lag läres böra bibehållas föreskrift, om hvilken är behörig att förordna om eller väcka åtal, samt hvarest sådant bör utföras.

På dessa skäl föreslår Utskottet att Riksdagen, med upphäfvande af hittills gällande ansvarighetslagar af den 1 Mars 1864 för Rikets Ständers Fullmäktige i Banken och för de af Rikets Ständer förordnade styrelseledamöter för lånekontoren i orterna må för sin del besluta följande,

1:o

Ansvarighetslag för Riksdagens Fullmäktige i Sveriges Riksbank.

§ 1.

Öfverträder eller eftersätter Fullmäktig de pligter honom i sådan egenkap åligga, enligt Rikets grundlagar eller de för förvaltningen af Sveriges

Riksbank utfärdade lagar, ordningar, stadgar och reglementen, eller de särskilda föreskrifter Riksdagen eller dess Banko-Utskott meddelat; eller förbryter han sig eljest i utöfningen af sin befattning, straffes derfor så, som i allmän lag om brott af embetsmän för hvarje fall stadgadt är; svare ock till skadestånd.

§ 2.

Riksdagen eller dess Banko-Utskott eller Revisorer ege förordna om åtal för förbrytelse, som i § 1 sagd är. Det åtal skall af Riksdagens Justitie-ombudsman anställas. Yppas anledning till sådant åtal under tid, då Riksdag eller dess Revisorer icke äro församlade, ege ock då Justitie-ombudsmannen att utan särskildt förordnande det åtal väcka. Fullmäktig, som varder under åtal ställd, afhålle sig från utöfningen af sin befattning intill dess målet blifvit genom laga kraft egande utslag afgjort.

§ 3.

Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt vare laga domstol att åtal enligt denna lag upptaga och afdöma.

Den, som med Hofrättens utslag icke åtnöjes, ege att deröfver hos Kongl. Maj:t i Dess Högsta Domstol anföra besvär å tid och i den ordning, som för fullföljd af underdånig talan i brottmål i allmänhet stadgadt är.

2:o

Ansvarighetslag för de af Riksdagen förordnade ledamöter i Styrelserna för Sveriges Riksbanks lånekontor i orterna.

§ 1.

Öfverträder eller eftersätter af Riksdagen förordnad Styrelseledamot de pligter honom i sådan egenskap åligga, enligt gällande bankoreglemente eller de särskilda föreskrifter Riksdagen eller dess Banko-Utskott eller Fullmäktige i Sveriges Riksbank medelat, eller förbryter han sig eljest i utöfningen af sin befattning, straffes derfor så, som i allmän lag om brott af embetsmän för hvarje fall stadgadt är; svare ock till skadestånd.

§ 2.

Riksdagen eller dess Banko-Utskott eller Revisorer, eller Fullmäktige i Sveriges Riksbank ege förordna om åtal för förbrytelse, som i 1 § sagd är.

Det åtal skall af Riksdagens Justitie-ombudsman anställas. Yppas anledning till sådant åtal under tid, då Riksdag eller dess Revisorer icke äro församlade, ege ock då Justitie-ombudsmannen att, utan särskildt förordnande, det åtal väcka. Styrelseledamot, som varder under åtal ställd, afhålle sig från utöfningen af sin befattning intilldess målet blifvit genom laga kraft egande utslag afgjort.

§ 3.

Kongl. Maj:ts och Rikets Svea Hofrätt vare laga domstol att åtal enligt denna lag upptaga och afdöma.

Den, som med Hofrättens utslag icke åtnöjes, ege att deröfver hos Kongl. Maj:t i Dess Högsta Domstol anföra besvär å tid och i den ordning, som för fullföljd af underdånig talan i brottmål i allmänhet stadgad är.

Stockholm den 2 April 1868.

W. F. Tersmeden.